

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet

Social ulighed i sundhed

Signild Vallgård
Afdeling for Sundhedstjenesteforskning
Institut for Folkesundhedsvidenskab

Sted og dato (Indsæt --> Diasnummer)
Dias 1

Udfordringer

- ulighedens omfang er stort, og har længe været voksende og den vokser mere i Danmark (Norge og Finland),
- mange kun ser den ulighed, der berører de såkaldte resourcesvage,
- forklaringer og indsatser ofte begrænser sig til nogle få adfærdsformer, KRAM.

Hvad er social ulighed i sundhed?

Ulighed i sundhed eller ulighed i adgang til sundhedsvæsenets ydelser?

Uligheden i adgangen er uretfærdig,
men har måske ikke meget stor
effekt på uligheden i sundhed.

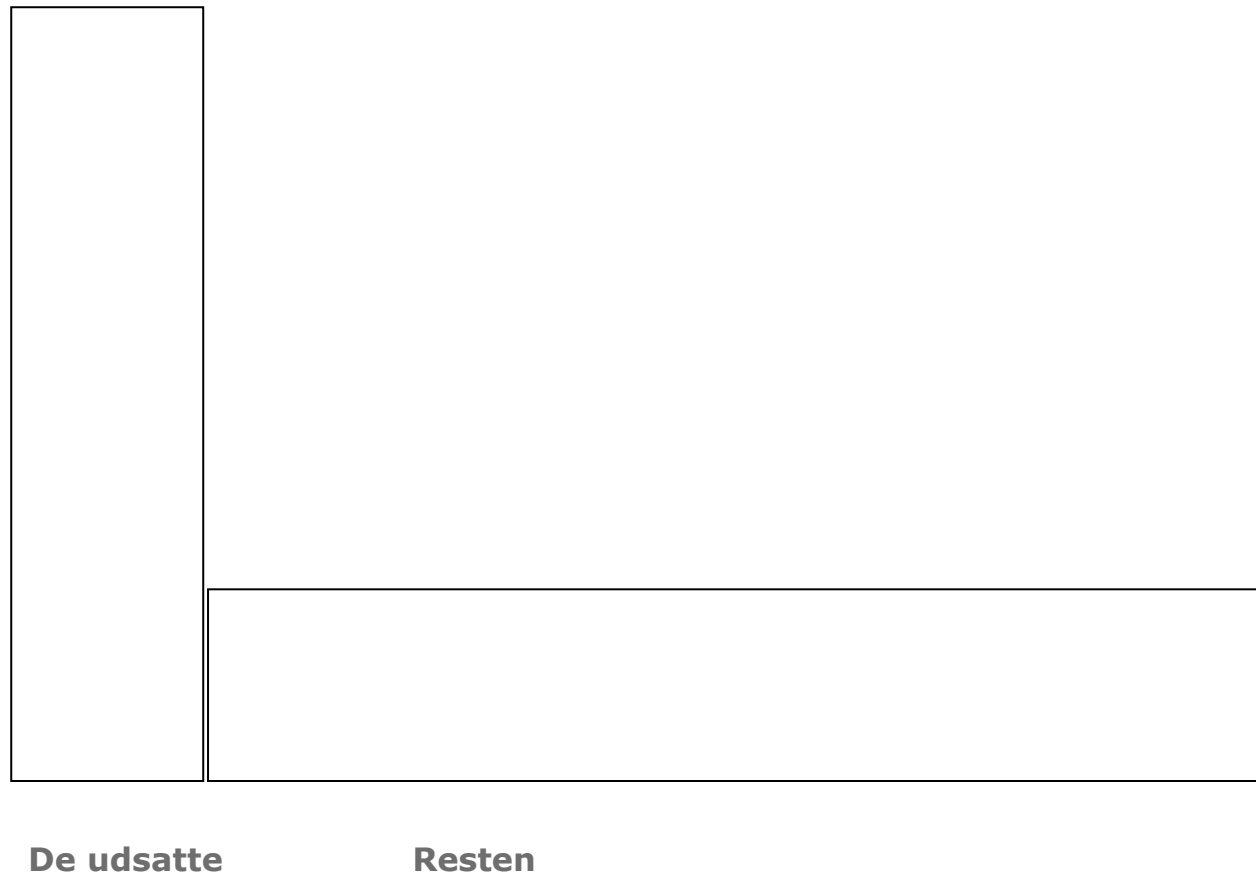

Hvad er social ulighed i sundhed?

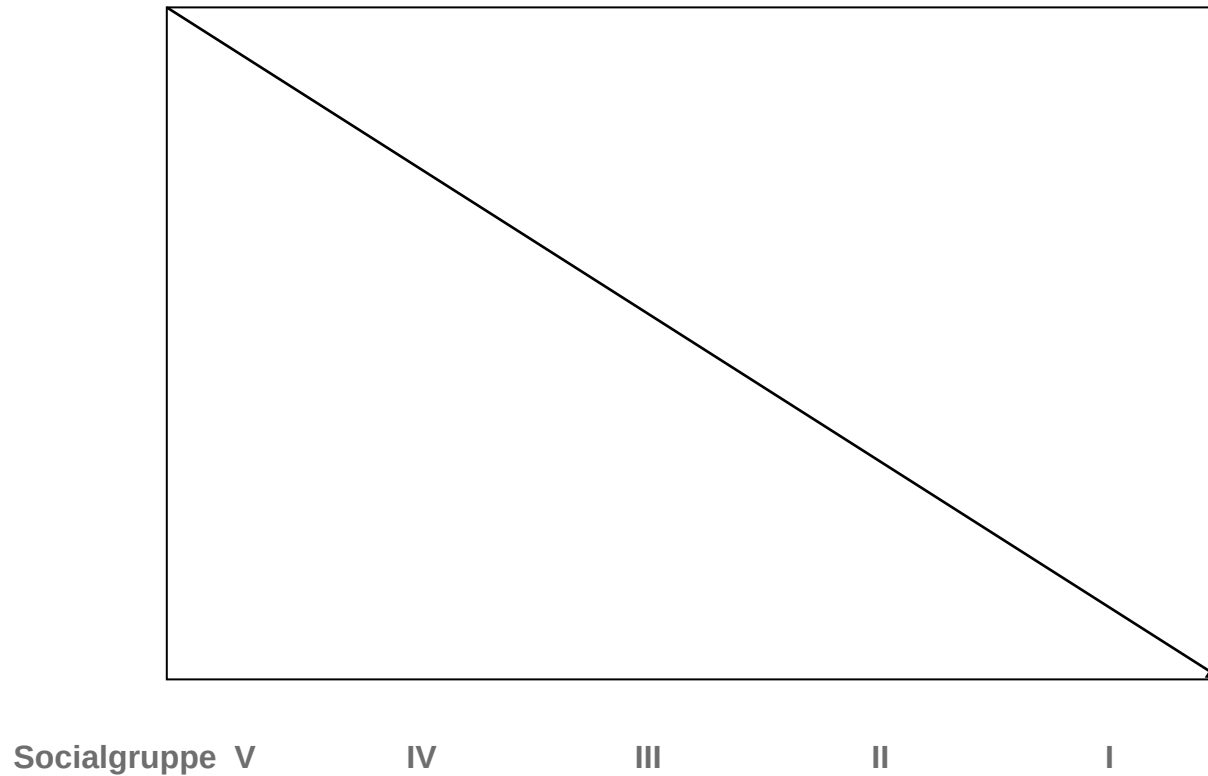

Hvem er påvirket af uligheden?

DIKOTOMI**Sundheds-
problemer**

GRADIENT Sundhedsproblemer

Hvad gør vi med ord?

Udsatte

Ressourcesvage

Hvordan kan man måle sundhed?

Dødelighed

År med sygdom

Nedsat funktionsevne

Uligheden er størst, når man måler funktionsevne og mindst, når man måler dødelighed.

Hvad skyldes uligheden?

- Adfærd og kultur
- Fordeling og struktur

Dansk forebyggelsespolitik er stort set udelukkende fokuseret på fire adfærdsformer, såkaldte livsstile:

Kost
Rygning
Alkohol
Motion

Hvad indebærer KRAM-linsen?

- Man ser (næsten) kun de fire risikofaktorer som sygdomsårsager
- Man ser (næsten) ikke sygdomme, som ikke har de fire risikofaktorer som årsag

Hvorfor drikker Jeppe?

Sociale mønstre i adfærd

Kortuddannede ryger

Ældre højtuddannede drikker

Hvordan påvirker adfærden sygeligheden?

- Kortuddannede tager mere skade af mange risikofaktorer
- Påvirkning gennem hele livet på mange områder

Andre sygdomsårsager

- Fysisk arbejdsmiljø
- Psykisk arbejdsmiljø (stress, mobning mv.)
- Sociale relationer
- Ensomhed
- Fattigdom/økonomisk stress

Fortiden er skrevet ind i kroppen

Børn af mødre med kort uddannelse:

- fødes oftere med lav fødselsvægt
- vokser op i hjem, hvor de oftere bliver udsat for passiv rygning,
- hvor forældrene oftere bliver skilt,
- hvor der læses mindre for børnene og
- hvor der er færre penge til, at børnene kan gå til spejder, fodbold eller dans, og på den måde få gode sociale netværk.

Hvad kan man gøre? Eksempler

- gør meget mere for de børn og unge, som har det svært, bl.a. i institutioner og skoler
- reducer børnefattigdommen,
- gør arbejdspladserne mindre sundhedsskadelige,
- gør arbejdsmarkedet mere inkluderende,
- og brug afgifter og forbud i forhold sundhedsskadelige produkter.

Sted og dato (Indsæt -->
Dias 21

